

Duyuru Tarihi : 06.02.2007
Duyuru No : DUYURU/2007-027
Yaymlandığı Yer : DİYALOG DERGİSİ / ŞUBAT 2007 / SAYI : 38 Sayfa :10-13

Mehmet MAÇ
Yeminli Mali Müşavir
mehmet.mac@bdodenet.com.tr

YURT DIŞINDAN ELEKTRONİK ORTAMDA GELEN BELGELERİN GİDER VEYA MALİYET KAYDINA DAYANAK OLABİLMESİ

1. YASAL DEFTER KAYITLARININ VERGİSEL AÇIDAN BELGELENMESİ MECBURİYETİ :

Vergi mevzuatı uyarınca tutulmakta olan defterlerdeki kayıtların kağıt ortamındaki belgelere dayalı olarak tevsik edilmesi esastır. (VUK Md. 227)

Özellikle gider ve maliyet kayıtlarının fatura veya benzeri belgelerle tevsiki önem taşımakta olup, bu kayıtların belgesinin ibraz edilememesi veya ibraz olunan belgenin yetersizliği, vergi, ceza ve gecikme faizi istenmesine sebebiyet verebilir.

2. YURT DIŞINDAN SAĞLANAN MAL VE HİZMETLERİN BELGELENMESİ :

Belgeleme gereği, yurt dışından alınan mal ve hizmetler bakımından da geçerlidir.

Yurt dışından mal alınması, gümrük idaresinin denetiminden geçtiği ve ithal belgeleri düzenlendiği için tevsik açısından sorun arz etmemektedir.

YURT DIŞINDAN HİZMET ALINMASI HALLERİNDE İŞE ;

- STOPAJ gerektirip gerektirmediği ve
- KDV sorumluluğu olup olmadığı yanında,
- Hizmetin mevcudiyetinin ve bedelinin TEVSİKİ açısından sorun çıkabilmektedir.

2.1. Yurt Dışı Belgelerin Tercüme ve Tasdik Edilme Mecburiyeti Yoktur :

253 No.lu Vergi Usul Kanunu Genel Tebliğinde konu ile ilgili su açıklamalar yapılmıştır :

*“.....yurt dışında mukim kişi ve kuruluşlara yaptırılan iş veya hizmetler karşılığında alınan belgelerin, yurt dışındaki temsilciliklerimizde veya yurt içinde noterlerde Türkçe'ye **tercüme ve tasdik edilme zorunluluğu kaldırılmıştır.***

Buna göre, yurt dışındaki kişi veya firmalardan belge alan mükellefler, bu belgeleri defter kayıtlarında gider olarak göstermeleri sırasında belgelerde yazılı bedelleri, belgelerin düzenlendiği günde Merkez Bankasınca belirlenen döviz alış kuru üzerinden Türk Lirasına çevirerek kayıtlarında göstereceklerdir. Ancak inceleme sırasında inceleme elemanınca lüzum görülmesi halinde, mükellefler bu belgelerini tercüme ettirmek zorundadırlar.”

Görüldüğü gibi ;

Yurt dışında mukim kişi ve kuruluşlarca düzenlenen belgeler, TERCÜME ve TASDİK EDİLMEKSİZİN, Türkiye’de bunlara dayanılarak yapılan kayıtların tevsiki için yeterli olabilmektedir.

Ancak inceleme elemanları isterlerse bu belgelerin TERCÜME ettirilmesini isteyebilmektedirler.

Tebliğdeki tasdik mecburiyetinin kaldırıldığı ifadesinden konsolosluk tasdikinin aranmadığı anlaşılmakta olup, inceleme elemanlarına da konsolosluk tasdiki arama yetkisi verilmemiştir. Ancak inceleme elemanı belgeyi şüpheli bulduğu takdirde bürokratik kanallardan, belgenin geçerliğini araştırabilir ve belgenin sahte veya muhteviyatı itibariyle yanıltıcı olduğunu tesbit ettiği takdirde, cezalı vergi tarhiyatı önermesi yanında, VUK’nun 359’uncu maddesi uyarınca hapis cezası verilmesini sağlamak için savcılığa suç duyurusunda da bulunabilir.

2.2. Yurt Dışından Elektronik Ortamda Gelen Belgelerin Geçerliliği :

Vergi Sorunları Dergisi’nin Aralık 2006 sayısında yayınlanan, İstanbul Vergi Dairesi Başkanlığı’nın 31.10.2006 tarih ve B.07.1.GİB.4.34.16.01/KVK-30-7201 sayılı muktezasında, Bakanlıkça 2004 yılında verilen bir muktezadaki şu açıklamalar yer almaktadır :

“Bilindiği üzere, yurt dışında mukim kişi veya kuruluşlara yaptırılan hizmet karşılığında ödemede bulunan gelir veya kurumlar vergisi mükelleflerinin yurt dışından aldıkları belgenin alındığı ülke mevzuatına göre muteber bir belge olması gerekmektedir.

*Mükelleflerin internet yoluyla yurt dışından satın aldıkları hizmet ve bu nitelikteki gayri maddi haklar için yurt dışındaki satıcı tarafından düzenlenen fatura veya fatura yerine geçen belgelerin elden veya posta yoluyla alınmaması halinde **elektronik ortamda alınan söz konusu belgelerin çıktılarının yapılan ödemeyi gösterir banka kredi kartı slip veya ekstresi ile birlikte muhafaza ve ibrazı ile alınan hizmetin yapılan ticari işin bir gereği olarak alındığının tevsik edilmesi durumunda yapılan ödemelerin gider veya maliyet kaydı mümkün bulunmaktadır.***

Türkiye’de mukim kişi veya kuruluşlarla olan münasebetlerin, Vergi Usul Kanunu’na uygun ve kağıt ortamındaki vesikalarla belgelenmesi gerekmektedir.

Yurt dışında bulunan kişi veya kuruluşlarla olan münasebetlerin tevsikinde de Vergi usul Kanunu’na uygun belge aranmasının mümkün olamayacağı açıktır. Çünkü bir Türk kanununun gereklerinin yurt dışında geçerli olmayacağı ortadadır.

Muktezadan da anlaşılabacağı üzere Maliye Bakanlığı yurt dışı işlemlerde belgelemenin kağıt ortamında olmasında ısrar etmemekte elektronik ortamda temin edilen ve yurt dışındaki satıcı tarafından düzenlenmiş olan fatura veya fatura yerine geçen belgelerin de geçerli olduğunu kabul etmektedir.

Tabiatıyla yurt dışından elektronik yolla gelen belgelerin print edilerek kağıt ortamına aktarılması ve mahsup fişine eklenmesi gereklidir. Mesela hizmeti yapan yurt dışı firma bu hizmete ait faturayı scanner ile tarayıp e-mail ile Türkiye’ye gönderdiğinde bu e-mail printerde yazdırılmak suretiyle belge temini mümkündür.

Birçok yabancı ülke mukimi firma, ilgili ülke mevzuatına göre borç dekontu (debitnote) düzenleyerek bunu fatura yerine kullanmakta olup, bu borç dekontları da yine elektronik ortamda alınmak suretiyle belgeleme sağlanabilir.

Ancak dikkat edilirse Bakanlık bu elektronik belgelerle yetinmeyerek,

- Ödeme yapıldığının banka dekontu veya ekstresi ile belgelenmesini ve
- Hizmetin iş ile ilgili olarak gerçekten alınmış olduğunun ispatını da

istemektedir.

Yurt dışı ilişkilerin tümünde müstakil ödeme bulunmayabilir ve / veya hizmetin gerçekten alındığını ispat her zaman mümkün olmayabilir.

Mesela mal ihraç eden firmanın gönderdiği malın eksik veya kusurlu çıkması nedeniyle, yurt dışındaki alıcı firma mal bedelinin bir kısmını göndermemek suretiyle bu kusur veya eksikliği telafi etmiş olabilir. Böyle bir durumda ihracatçı, yurt dışındaki alıcıdan, kağıt ortamında veya elektronik yoldan bir borç dekontu yahut kesinti beyanı aldığı anda, Maliye İdaresi bununla yetinmek durumundadır. Çünkü ihracatçının bu giderini veya hasılat eksikliğini ispat için başka çaresi yoktur.

Başka bir örnek vermek gerekirse, cari hesap ilişkisinde bulunulan yabancı firma, Türk firmasının malına yurt dışında müşteri bulduğu için komisyon tahakkuk ettirse ve kestiği faturayı, kağıt olarak yahut elektronik yoldan gönderip, fatura tutarını cari hesaba mahsup etse, bu fatura müstakil bir ödemeye konu olmayacaktır. Ancak cari hesabın varlığı ve bu hesaba girip çıkan diğer rakamların tevsiki, söz konusu faturanın cari hesap yoluyla ödendiğini göstermeye yetecektir.

Örneğimizdeki komisyon hizmetinin gerçekten cereyan ettiği konusunda hiçbir tevsik imkanı bulunmayabilir. Böyle bir durumda Maliye İdaresi hizmetin varlığını ispat konusunda mükellefi zorlamamalıdır.

Çünkü hizmet elle tutulabilen gözle görülebilen bir şey olmayabileceği için, imkansızlık hallerinde hizmetin varlığını ispat külfetinin mükellefe yüklenmemesi, yurt dışından kağıt olarak veya elektronik yolla gelen belge ile ve cari hesap yoluyla yapılan ödeme ile yetinilmesi gerekir.

Bizim görüşlerimiz böyle olmakla beraber inceleme elemanları tevsik unsurlarını yetersiz bularak tarhiyat önerebilirler. Bu nedenle mükellefler yurt dışından sağladıkları hizmetlerin belgesini temin etme, ödemeyi belgeleme ve hizmetin gerçekten alındığı ispat etme konusunda çok özenli olmak zorundadırlar.

Stopaja tabi olmayan yurt dışı hizmet bedelleri açısından ve stopaj oranı vergi anlaşmaları ile sınırlandırılmış hizmetler bakımından bu özenin gösterilmesi gereği daha da fazladır.

3. SONUÇ :

Yurt dışından alınan hizmetler, elektronik yoldan gelen belgelerin printerde yazdırılması suretiyle tevsik edilebilmektedir. Yurt dışı belgeler konsolosluk tasdiki veya tercüme gerektirmemekte fakat inceleme elemanları tercüme edilmesini istemeye yetkili bulunmaktadır.

Destekleyici olarak, hizmet bedelinin ödendiğinin ve hizmetin gerçekten alındığının da tevsiki istenmektedir.

Maliye İdaresi, imkansızlık hallerinde bu tevsikler konusunda mükellefleri zorlamamalıdır.

Mükelleflerin de, tevsik yetersizliği gerekçesi ile tarhiyata uğramamak bakımından, yurt dışından aldıkları hizmetlere ilişkin belgeler konusunda özenli olmaları gerekir.